

melse. At det er sket, at det er kommet ind i vor Grundlov, ligesom der er kommet adskillige andre Bestemmelser ind, som ikke have Noget at gjøre med vor Forsatning, fører naturlig til, at Lovgivningsmagten overfor saadanne Forhold søler et Tryk paa sig, som man søger at sno sig fra ved Fortolkninger, der af og til ere søgte. Det have alle Lovgivningsafførelser været enige om i sin Tid, og jeg antager ogsaa overfor dette Lovforslag, at det ikke vil være nogen afgjørende Indvending mod Loven, at man paa den Maade kommer ud over, hvad der vistnok var Grundlovens oprindelige Mening. Men alligevel tror jeg, at det er rigtigt, at man dog engang bliver klar over, hvorledes vi ere stillede overfor § 82 i Grundloven. Derfor jeg skulde nævne enkelte Bestemmelser i Forslaget, hvor det nye Princip klart er udtalt, saa vil jeg udtrykkelig nævne saadanne Bestemmelser som de i § 9: Reguleringsbestemmelserne med Hensyn til nye Løb, § 29, om Møllers Expropriation, og § 62 med Hensyn til Vandingsanlæg. Der er netop det Princip udtalt, at, naar Fordelene opveie Ulemperne, kan Expropriationen gaa for sig, uden at man opholder sig ved nogen Undersøgelse af, om der foreligger nogen mere almindelig Interesse, hvad der maatte være tilfælde efter en direkte Fortolkning af Grundloven. Ved saadanne Bestemmelser som f. Ex. om Anbringelsen af Stemmeværker paa anden Mands Grund, Kanaler over anden Mands Grund, er det maaske allermest tydeligt og klart, at det kun er Enteltmands Interesse, der foreligger, men det er et Punkt, hoorpaa jeg skal erkjende, at allerede den tidligere Ret, allerede Loven af 1859, har anvist Vei. Nu tror jeg jo heller ikke, at Hensynet til Almenvellet i og for sig er et Hovedpunkt i Grundlovens § 82. Praktisk vil man i mange Tilfælde ogsaa ret naturligt slaa sig til No med den anden Bestemmelse, at Vedkommende faar fuldstændig Erstatning. Det er jo utvivlsomt et Hovedpunkt og Hovedgarantien mod Misbrug af Expropriationsretten. Derfor vil jeg ogsaa sige, at de Bestemmelser i dette Forslag, hvor man gaar bort ogsaa fra denne Bestemmelse i Grundloven, forekommer mig at være mest betænkelig, og der er i Virkeligheden saadanne Bestemmelser, hvor der efter min Opfattelse er et ligefremt Retstrav paa Erstatning, uden at Lovforslaget har erkjendt det. Jeg skal som Exempel herpaa nævne Lovforslagets § 8. Deri hedder det om Reguleringen, at Kommissionen ikke i og for sig, ikke ubetinget skal være bunden ved tidligere Overenskomst eller Kjendelse af Landvæsenkommissioner eller Vandsynsmænd. Det er den ene Ting. Kommissionen skal ikke ubetinget være bunden ved dette. Men saa ender Paragrafen saaledes: at, naar Kommissionen angaaende disse Forhold foreskriver nye og afvigende Regler, saa skal der eventuelt kunne fastsættes Erstatning, forsaavidt i de enkelte sær-

lige Tilfælde Billighed maatte findes at tale derfor. Det, tror jeg rigtignok, er en Misopfattelse af, hvad der er ret og billigt. Jeg tror, at, naar der foreligger en bestemt og ligefrem Overenskomst, eller der foreligger en Kjendelse af Landvæsenkommission eller Vandsynsmænd, da er der her en bestemt privatretlig Udkomst, som, selv om den ikke falder ligefrem ind under Grundlovens § 82, da den ikke er Giendomsret, dog maa behandles ganske analogt dermed. Hvad enten det er en kontraktmæssig Overenskomst, eller det er en Giendomsret, saa kan man ikke bryde ind i et saadant privatretligt Forhold uden at have Pengene i Haanden, uden mod fuldstændig Erstatning. Jeg lægger ingen Bøgt paa, om der foreligger en Kjendelse af Synsmænd eller Landvæsenkommission, thi Rettigheden bliver jo i Virkeligheden ingen anden, fordi der kommer en Kjendelse eller en Dom derfor. Rettigheden er i og for sig ligesaa stærk, naar der er en Overenskomst, som naar den er udtalt i en Kjendelse af Landvæsenkommission eller Vandsynsmænd. Men det, som jeg tror, man ikke kan komme fra, er, at, hvor der er en saadan bestemt privatretlig Rettighed, der kan man ikke stryge den uden at give fuldstændig Erstatning. Jeg tror derfor, at Forslaget ved denne Bestemmelse er gaaet meget vidt, naar man har tænkt sig, at det i de her ommeldte Forhold kun skulde være enkelte særlige Tilfælde, hvor der blev Tale om Erstatning, eller at det kun er et Billighedsstrav, som der bliver Tale om. Noget Lignende, som Forholdet stiller sig i § 8, stiller det sig ogsaa f. Ex. i § 24 med Hensyn til Dmreguleringen af Vandløb, uagtet denne Bestemmelse gaar videre; der er aldeles ingen Erstatning stillet i Udsigt. Ogsaa i § 64 er der et Tilfælde, hvor Erstatning ikke er stillet i Udsigt med den Sikkerhed, som jeg i og for sig tror, at der maatte kræves.

Hvad de tilbageblivende private Vandløb angaar, har jeg ikke Meget dertil at bemærke. Det er jo i det Hele et af de Punkter, hvor Loven indeholder saa Forandringer fra det nu Bestaaende. Man har jo paa dette Punkt optaget de Forandringer i Vandsynsmændsinstitutionen, som Forslaget overhovedet tilsigter at indføre; hvis man kommer til det Resultat, at Synsmændene skulle beholde for de mindre Vandløb, selv naar disse komme under offentligt Tilsyn, den Jurisdiktion, som de nu have, vil det være rimeligt at stille disse Forandringer af Synsmændsinstitutionen hen paa et andet Sted i Lovforslaget, Forandringer, som jeg i det Hele tror fortjene Billigelse. — Medens det ellers efter min Mening er et Fortrin ved dette Forslag, at det ikke forbyder sig i Formalitetsbestemmelser, i minuttøse Bestemmelser om Varsel, Indfaldelse og Sligt, saa forekommer det mig dog noget tvivlsomt, om man ikke netop ved de private Vandløb er gaaet noget for vidt i Formalitetsbestemmelser.